

UTIJELENTÉS
a Szociális és Gyermekvédelmi Bizottság
2006. július 25-29. közötti Maros megyei
tanulmányútjának tapasztalatairól

A tanulmányutat a Szociális és Gyermekvédelmi Bizottság alelnöke, Mónusné Dicső Zsuzsanna kezdeményezte a közgyűlés Egészségügyi Bizottságának ez év eleji Maros megyei látogatásának kedvező tapasztalatai alapján. A tanulmányúton két bizottsági tag más irányú elfoglaltság miatti távolmaradása mellett a bizottság elnöke, alelnöke, a bizottság tagjai és a hivatal Egészségügyi és Szociális Osztálya részéről Gálné Márk Borbála, a bizottság titkára vett részt.

Fogadás a Megyeházán

A szakmai program első napján a bizottság tagjait a Maros Megyei Tanács elnökasszonya, Lokodi Edit Emőke asszony fogadta a megyeházán és röviden bemutatta a gyermekvédelmi és a szociális rendszerük működését. Elmondta, hogy a Megyei Tanács nagy súlyt helyez a szociális és gyermekvédelmi feladatok ellátására, az éves költségvetésük mintegy 48 % -át fordítják erre a célra. A kormányzati intézményeket egy szervezetbe integrálták, melyek jelenleg a Maros megyei Szociális Gondozási és Gyermekvédelmi Főigazgatóság (a továbbiakban: Igazgatóság) keretén belül működnek. Ezen kívül szoros kapcsolatot alakítottak ki a különböző egyházi és civil szervezetekkel is.

Örömmel fogadta a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Közgyűlés Szociális és Gyermekvédelmi Bizottságának kezdeményezését a két megye közötti hivatalos kapcsolatfelvételre és együttműködési megállapodás megkötésére. Remélte, hogy az együttműködés keretében az igazgatóság szakembereinek és az ottani intézmények vezetőinek közvetlenül is lehetőségük nyílik a Szabolcs megyei szociális és gyermekvédelmi ellátórendszer megismerésére.

A Megyei Tanács főtitkára és az Igazgatóság munkatársainak tájékoztatója

A látogatáson jelen volt a Maros Megyei Tanács főtitkára (főjegyzője) is, aki röviden ismertette Maros megye és Marosvásárhely népességszámát, területi adatait és a lakónépesség nemzetiség szerinti összetételét. Elmondta, hogy a megye területe 6.696 m² (ez Románia összterületének 3%-a), lakosságszáma 579.862 fő (53,2 % román, 39,3 % magyar, 7 % roma és 0,3 % német nemzetiségű). A megyeszékhely lélekszáma 149.577 fő. Marosvásárhelyen található az ország egyik legnagyobb és legjobban felszerelt kórháza, ahová más megyékből is sok szülő anya érkezik, s emiatt is magas náluk az elhagyott, gondoskodásra szoruló gyermekek száma.

Tájékoztatta a delegáció tagjait arról, hogy nyitottak az uniós országok tapasztalatainak átvétele iránt, és az utóbbi 2 év során jelentős eredményeket értek el a nagylétszámú intézmények átalakítása, családokthozok kialakítása, a nevelőszülős elhelyezés és az utógondozó házak létesítése terén. Ehhez az előcsatlakozás keretében komoly támogatási összegeket sikerült a PHARE pályázati alapból megszerezniük. Meggyőződése, hogy a két megye közötti kapcsolatfelvétel mindkét fél számára kölcsönös előnyökkel járna. A látogatás tervezett szakmai programján túl javasolta Marosvásárhely és a megye kulturális örökségeinek lehetőség szerinti megismerését is.

A szociális és gyermekvédelmi intézményhálózatot működtető Igazgatóság vezetője, Florin Dumbrava 2 éve látja el az intézmények irányításával összefüggő operatív feladatokat. Örömét fejezte ki a Szabolcs megyei tesvérkapcsolat és együttműködés tervezett kialakítása miatt, és remélte, hogy lehetőség nyílik a két megye intézményei közötti közvetlen kapcsolatfelvétellel is. Elmondta, hogy Romániában viszonylag későn kezdődött a szociális reform megvalósítása, így az európai integráció kapcsán különösen érdekelték az együttműködésben, egymás jó tapasztalatainak megismerésében.

A bizottság elnöke bemutatta a delegáció tagjait, a bizottság tevékenységét és a megye szociális és gyermekvédelmi intézményrendszerét. Elmondta, hogy a bizottság több uniós országban ismerkedett és szerzett tapasztalatokat a szociális és a gyermekvédelmi ellátórendszerrel, így Németországban, Hollandiában és Görögországban is. Meghívta vendéglátóinkat egy Szabolcs megyei viszontlátogatásra.

Mónusné Dicső Zsuzsanna tájékoztatást adott a megyénkben működő nevelőszülői hálózatról, és a nevelőszülők hivatásos állományba kerülésének kezdeményezéséről. A testvérmegyei együttműködési megállapodás mellett javasolta, hogy a két megye azonos bizottságai között is jöjjön létre együttműködés, ami a mostani látogatásnak is egyik célja. Javasolta továbbá az együttműködés lehetséges formáinak egyeztetését és ezt követően a konkrét megállapodás tervezetének összeállítását, majd a két megye közgyűléseinek jóváhagyását követően az Együttműködési Megállapodás mindkét fél általi aláírását.

Erdélyi Miklós részletes javaslatot tett az együttműködési területekre, amelyek között gyermekek és idősek üdültetése, a hasonló típusú intézmények dolgozói közötti közvetlen tapasztalatsere, gyermektáboroztatás (képzőművészeti, sportcélú, természetjáró, stb.) megszervezése, illetve nevelőcsaládok cserekapcsolaton alapuló üdültetése szerepelt.

A megyeházi látogatás a Megyeháza Óratornyában lévő kilátóból Marosvásárhely panorámájának, majd a Kultúrpalota épületének és állandó kiállításának megtekintésével fejeződött be.

A délutáni program keretében a Marosvásárhely mellett, Marosszentkirályon lévő 11 otthonházból álló lakófalut látogatottunk meg. Minden épület azonos kialakítású, nagyságú, kétszintes, modern, az uniós normáknak is megfelelő lakóépület, melyekben 8-10 gyermek és fiatal elhelyezését biztosítják.

A gyermekekről lakóegységenként egy-egy házaspár gondoskodik, akik a saját gyerekeikkel együtt maguk is az otthonházban laknak. Munkájukat napközben egy-egy nevelő is segíti, főleg a gyerekek iskolai felkészülésének biztosítása

érdekében. Az étellemezést önállóan oldják meg a családok, de pénzzel nem gazdálkodnak, a számlát a boltok közvetlenül az ellátórendszert működtető Igazgatóságnak küldik meg. A családok szakmai munkáját 1 fő szakember, az Igazgatóság munkatársa koordinálja. Az otthonházakban élő gyermekek 10 és 20 év közöttiek, továbbtanulás esetén 26 éves korukig maradhatnak itt.

Látogatás a Marosszentkirályi otthonházakban

Az otthonházakban történő ellátás célja, hogy a gyerekeket önállóságra neveljék, ezért minden gyermek részt vesz a házkörűli teendőkben, takarításban, főzésben, bevásárlásban, stb. A nevelőcsaládok az Igazgatóság alkalmazásában állnak. Kiválasztásukra egy előzetes felkészítést követően kerül sor, s a későbbiekben folyamatos felkészítésekben, képzésekben vesznek részt a különböző gyermeknevelési problémák sikeres megoldása érdekében. Munkájukkal nem szereznek nyugdíjjogosultságot, ennek elismertetése jelenleg van folyamatban. A Munka Törvénykönyve garantálja ugyan a nevelőcsaládok részére is a szabadság kivételének lehetőségét, de ezt az Igazgatóság a helyettesítésük megoldatlansága miatt egyelőre nem tudja számukra biztosítani.

A vérszerinti szülőkkel való kapcsolattartást nem akadályozzák, azonban ezekben az ügyekben az Igazgatóság egyedileg, a nevelőcsalád véleményének kikérésével dönt (hétvégére, nyári szünidőre történő elengedés). A vérszerinti szülőkkel az Igazgatóság szociális gondozói tartanak fenn rendszeres kapcsolatot, az elhelyezési ügyekben pedig az Igazgatóság keretén belül működő Gyermekjogvédő Bizottság dönt. A gyermekpótlékot családban élő gyermek esetében a szülő kapja, az otthonházakban lévő gyermekek pedig saját jogon, zsebpénz címén kapják. A 10 év feletti zsebpénzüket önállóan használhatják

fel, a 10 éven aluli gyermekek zsebpénzét a nevelőcsalád osztja be. Az itt élő gyermekek feletti gyámságot a Gyermekjogvédő Bizottság, illetve a Törvényszék gyakorolja.

Az otthonházat elhagyó fiatalok sorsát a kikerülést követő 6 hónapon keresztül követik nyomon az Igazgatóság munkatársai, melynek során szorosan együttműködnek a lakóhely szerint illetékes helyi önkormányzattal, és a Munkafelügyeleti Hivatallal a fiatalok regisztrálása, álláshoz juttatása érdekében. A továbbiakban a helyi önkormányzat kötelezettségei közé tartozik a fiatalok szociális ellátásának biztosítása és a lakáskérdés megoldása.

Látogatásunk második napján a szociális és gyermekvédelmi rendszer működtetéséért felelős Igazgatóság tevékenységével és munkatársaival ismerkedtünk meg. Ezt megelőzően rövid bepillantást nyertünk az Igazgatóság épületében ülésező Gyermekjogvédő Bizottság munkájába, melynek ülésein állandó jelleggel részt vesz a Megyei Tanács főtitékára (főjegyzője) és az Igazgatóság vezetője is. Döntésük előtt alaposan feltérképezik egy-egy család, gyermek sorsát, s ezt követően határoznak az elhelyezési, kapcsolattartási ügyekben. Az ülésekre minden esetben meghívják a vérszerinti szülőt is. A nevelőszülők védelmében a gyermekekkel való kapcsolattartásra, találkozásra az Igazgatóság épületében, parkjában kerül sor.

Ismerkedés a Szociális-Gondozási és Gyermekvédelmi Igazgatóság tevékenységével

Az Igazgatóság vezetője, Florin Dumbrava végigvezette a bizottságot a felújítás alatt álló igazgatási épületben és bemutatta a különböző területekért felelős aligazgatókat és munkatársaikat (szociális gondozási, gyermekvédelmi, gazdasági aligazgatóság, ellenőrzési,-stratégiai programok,-közönségszolgálati

osztály) valamint az Igazgatóság szóvivőjét, szakfelügyelőjét és a szociális területen a belső auditálás felelősét. Ismertette az Igazgatóság szerteágazó tevékenységét, kapcsolatrendszerét és a civil szférával való együttműködését. Ez utóbbira jó példaként szolgált a „PERSEVERENTA” – KITARTÁS – Gondozási és Rehabilitációs Nappali Központ meglátogatása, amelynek az „Alfa Transszilvánia” Alapítvány működtetésébe való átadásáról a következő közgyűlésen fognak dönteni.

A súlyosan és halmozottan fogyatékos gyermekek és fiatalok nappali ellátását és fejlesztését biztosító intézményt PHARE támogatással hozták létre az elmúlt években, jelenleg van folyamatban a további bővítése. Két magyar és három román anyanyelvű 8-10 fős csoportot alakítottak ki, minden csoportnak saját csoportszobája és fürdőszobája van. Egy-egy csoporthoz 6 fős állandó személyzet tartozik, akik között fejlesztő pedagógusok, logopédusok, mozgásfejlesztők és gondozók foglalkoznak személyre szólóan a gyerekekkel. Az épület akadálymentes, sok fejlesztő eszközzel és saját speciális kialakítású mikrobusszal rendelkezik, melyben a súlyos mozgássérült gyermekek naponkénti szállítását is tudják biztosítani. Az intézmény működtetését az Igazgatóság finanszírozta, az átvételt követően a normatív támogatást az Alapítvány közvetlenül veheti majd igénybe.

Látogatás a Materna Anyaotthonban

A délelőtti folyamán látogatást tettünk még a fiatal leányanyákat és gyermekeiket ellátó „MATERNA” Anyaotthonban, ahol az intézmény vezetője Porotiu Daniela adott tájékoztatást az intézmény sokrétű tevékenységéről. Elmondta, hogy a fiatal anyákat ott tartózkodásuk ideje alatt megtanítják csecsemőjük ellátására, gondozására és segítséget nyújtanak számukra befogadó család,

egyéb módon való elhelyezési lehetőség megtalálására. Az otthonban 7 anya kaphat átmeneti időre egy-egy szobát gyermekével együtt, melynek időtartama 6 hónap, ami indokolt esetben további 6 hónappal meghosszabbítható. Az intézmény munkatársai között szociálpedagógus, pszichológus, védőnő segíti az ott lévőköt az anyai teendők megfelelő ellátásában, az önálló életre való felkészülésben, munkahely megszerzésében stb. Technikai személyzet nincs az otthonban, a takarítást, főzést, bevásárlást, mosást meghatározott rend szerint az ellátottak végzik.

Ezután egy hivatásos nevelőszülőt látogattunk meg, aki két gyermekvédelmi gondoskodásra szoruló kisfiú ellátását biztosítja saját családja ellátása mellett. A nevelőszülő az Igazgatóság alkalmazottja, munkája után fizetést kap és ő osztja be a gyerekeket megillető „gyerekpénzt” (családi pótlékot) is. A vásárlásokat egy előre limitált összegben belül kell megoldania, de az otthonházakhoz hasonlóan a bolt az Igazgatóságnak küldi meg a számlákat kiegyenlítés végett. A vérszerinti szülővel való kapcsolattartás nem minden esetben zökkenőmentes, ezért nem a nevelőszülő lakásán, hanem az Igazgatóság területén kerül rá sor. Ez a megoldás biztonságot jelent mind a nevelőszülő, mind a nála elhelyezett gyermekek számára az erőszakosan fellépő, gyermeküket „visszakövetelő” vérszerinti szülők esetében. A gyermekek saját családjukba történő visszahelyezése ügyében - a hivatásos nevelőszülő és az Igazgatóság alkalmazásában álló szakfelügyelő meghallgatása mellett - a Gyermekjogvédő Bizottság, örökbefogadásuk ügyében pedig a Törvényszék dönt.

Látogatás a Sárpataki Szociális Gondozási Központban

A délutáni program a sárpataki Szociális Gondozási Központ meglátogatásával folytatódott, ahol dr. Berekméri Mária intézményvezető tájékoztatott bennünket

intézményük munkájáról. A régi kastélyépületben hatalmas, 15-20 ágyas lakószobákban elsősorban idős értelmi fogyatékosokról és leépült állapotban lévő időskorúakról gondoskodnak., gondozottaik túlnyomó többsége fekvőbeteg. Az intézményvezető egyszemélyben látja el az orvosi teendőket is. Súlyos gondot jelent a dolgozók megfelelő szakképzettségének megszerzése és a kastélyépület állagmegóvásának biztosítása. PHARE támogatás igénybe vételével alakítottak ki egy kedvezőbb elhelyezési körülményeket biztosító, akadálymentes pavilonépületet, melyben 2-4 ágyas szobák szolgálnak az ott élők elhelyezésére. Az intézmény nem önálló gazdálkodású, működtetéséről, szakmai irányításáról és pénzügyeinek lebonyolításáról ugyancsak az Igazgatóság illetékes Szociális Aligazgatóságának munkatársai gondoskodnak. A sárpataki látogatás befejezését követően bizottságunk Segesvár és Székelyudvarhely nevezetességeivel ismerkedett meg.

Sajtótájékoztató a Szociális és Gyermekvédelmi Bizottság Maros megyei látogatásáról

A bizottság szakmai programjának harmadik napja a reggeli órákban megtartott közös sajtótájékoztatóval folytatódott, melyen az Igazgatóság vezető munkatársai és a helyi médiák képviselői vettek részt. Az előzetes szóbeli egyeztetés alapján elkészült az együttműködési megállapodás tervezete a két megye szociális és gyermekvédelmi területen való konkrét együttműködési formáiról, aminek véglegesítésére a két testület jóváhagyását követően kerülhet sor. Mindkét fél rendkívül eredményesnek ítélte meg a kapcsolatfelvételt, szorgalmazta az együttműködési megállapodás megkötését. A sajtótájékoztatóról a július 30-i Népújság részletesen beszámolt. Mind az újságcikk, mind az együttműködési megállapodás tervezete az utijelentés mellékletét képezi. A sajtótájékoztatót követően a bizottság elnöke, alelnöke és titkára megköszönte a Megyei Tanács elnökasszonyának és főtítkárának a bizottsági látogatás

eredményes lebonyolításához, a szociális és gyermekvédelmi területen való együttműködés előzetes egyeztetéséhez nyújtott segítséget, valamint a szívélyes fogadtatást, és a bizottság elnöke viszontlátogatásra hívta meg a Maros megyei kollégákat, a meglátogatott intézmények vezetőit és a Megyei Tanács szociális ügyekért felelős bizottságát, tisztségviselőit.

A bizottság programja péntek délután egy kellemes szovátai fürdőzéssel és egy jó hangulatú szalonnasütéssel fejeződött be, majd a következő napon Kolozsvár érintésével a kora esti órákban érkeztünk haza.

Nyíregyháza, 2006. augusztus 25.

Gálné Márk Borbála
a bizottság titkára